

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nam-
ežijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 71.

V Ljubljani, četrtek dne 28. marca 1918.

Leto II.

**Sodrug in sodružice,
pripravite se na dostojno
praznovanje prvega maja!**

Pisma iz Prage.

Dne 23. marca 1918.

V »Akademiji« je priobčil sodr. dr. B. Šmeral za-
nimiv članek o komunističnem manifestu, v katerem
prihaja do zaključka, da mora češko delavstvo, ki je
zavzemši se 30. maja za skupno narodno deklaracijo,
izvršiti svojo dolžnost tudi na onem polju, ki mu je
najbližje, na socialističnem, na polju razredne prole-
tarske politike. Dr. Šmeral je mnenja, da je treba do-
ločno izraziti socialni naš cilj, ki bo v stanu zanesiti v
najširše množice potrebno navdušenost in zbuditi v njih
nade in voljo milijonov — da je treba še ene deklara-
cije, in sicer deklaracije našega razrednega maksimal-
nega programa. Dr. Šmeral zagovarja z vso vnemo
sporazum z nemško soc. dem. stranko v Avstriji in
sevé tudi z vsemi ostalimi avstrijskimi soc. dem. stran-
kami.

Posl. Pick razpravlja v daljših člankih o tem
Šmeralovem predlogu v »Novi Dobi«, kjer dokazuje v
glavnem, da ima boj za samostojno češko državo so-
cialne in socialistične tendence, češ, ker bo tvoritelj
razmer v bodoči češki državi večina ljudi, ki so na
socializmu najbolj in največ zainteresirani. O tem bom
napisal več, ko s. Pick konča svoje članke.

Kakor je zanimiv dr. Šmeralov članek, je tudi ve-
lika važnosti članek narodno socialnega posl. Stříbr-
nega v »Pondělníku«, kjer dokazuje na temelju števil-
— na železnem govoru številke — da je češki narod
proletarski narod, ki ima 23% samostojnih oseb in 77%
onihi, ki žive v službenem razmerju. Politiko vsenarodno
je delalo doslej le nekaj imovitihi, ki so v najboljšem
slučaju tvorili 10% naroda. Naloga socialističnega ta-
sila v češki državi je: odstraniti izkoriščanje človeka
po človeku, ustanoviti bodočnost naroda na interesih
cele družbe in ne na interesih posameznika
bodoči tri četrtine naroda izpod jarma kapitalističnega
podjetništva, da ne bo ne gospodov in ne robov. Viso-
soko je pozdraviti socialistično zastavo!

Stříbrnega tovariš, znani poslanec Vaclav Křofač,
pa priobčuje v istem časopisu obširno pismo svojemu
prijatelju Viktorju Dyku, pesniku in uredniku Nar.
Listov.

Op. ur. To pismo priporočamo v pažen studij glav-
nemu uredniku »Slov. Naroda.« Gosp. dr. Kmamariju,
ker je tudi — zanj pisano! V tem pismu piše posl. Křofač
o ustanovitvi češke državnoopravne demokratične
stranke. Karakterističen je naslednji odstavek:

»Delajmo skupno češko politiko, bojujmo se skup-
no za skupno češko stvar in med nami ne bo prepira.
Prepir pa je takoj med nami in mora biti med nami, če
se dviga sredi velike češke borbe prapor strankarstva
in se hodi v imenu stranke od človeka do človeka.
To je, prijatelji, predvolilna akcija, nabiranje volitev.
a ne organizovanje elementarnega boja za češko svo-
bodo. Mi, ki vendar nekaj poznamo razmere na Češ-
kem, vidimo, kako se pri tem ščiti ono, kar bi se ob
drugih okoliščinah ne moglo več obdržati, kako se cela
vrsta obč. svetov vzdržuje in z njimi osebe, ki so
stale zadnja tri leta v temi. In vse to se godi v imenu
edinstva in v imenu demokracije! Nam končno ni v
napotje, če se organizirajo ljudje, ki v češkem narodu
reprezentirajo kapital in tzv. buržoazijo in oni, ki reko
sicer »demokracija«, ali ne reko že več »socializem«.

Ako je pri nas 80% naroda proletariziranega, ima-
mo potem dosti zavesti in svesti, da hočemo tudi go-
voriti za narod in da se ne sme smatrati to za privi-
legij imovitejšega dela naroda, njegovih 20%... Naj-
bolj naroden, najbolj važen in za ves češki narod naj-
večji dogodek je, da se postavile za idejo češke
samostojnosti široke vrste ljudstva in da stoji za njo
danes tudi socialna demokracija, da se je k boju priglasi-
la enostavno delavska armada, brez katere je vsak
politični boj že v naprej izgubljen«.

Posl. Křofač vprašuje radikalnega češkega »držav-
noopravnega urednika N. N.«: »Kdo je hodil med češke
proletarce, kdo je šel med nje kot sodrug med sodru-
gi, kdo je organiziral češkega malega človeka? Koli-

ko je bilo čeških inteligentov, ki so razumeli dolžnost
svojo? Kje so oni, ki so slutili, da pride dan, ko bo
treba imeti vse te male ljudi pripravljene za velike bo-
je naroda v prihodnosti?

Da, da — buržoazija je vedno in povsod enaka.
Zanimivo je, da sedaj tudi narodni socialisti to doku-
mentirajo.

Več prihodnjic.

Poslanska zbornica v zadnjem zasedanju.

Vsega skupaj je imela poslanska zbornica v svo-
jem zadnjem zasedanju od 27. januarja do 15. marca
1918 31 sej. Vloženih je bilo 12 vladnih predlogov, 101
predlog, 832 vprašanj in interpelacij na ministre, med
temi 12 nujnih in poročilo kontrolne komisije za dr-
žavne dolgove. Poslanska zbornica je rešila 6 vladnih
predlog, 2 sklepa gosposke zbornice, 7 samostojnih
predlogov raznih odsekov, 3 iniciativne predloge in 12
nujnih interpelacij. Vlada je odgovorila v teh zasedanjih
na 255 interpelacij.

Vlada je predložila naslednje predloge: Predlog o
opremljenosti državnega denarja zlatega in srebrnega kova
kronske veljave; dodatek k državnemu proračunu za
upravno leto 1917/18, predlog, glede na pridobitev
fosfornih snovi za umetno gnojenje; predlog o uredit-
vi nedeljskega počitka v obrtnih obratih, veljaven za
vojni čas; predlog o zvišanju minimalnih dohodkov
in pokojnine katoliških duhovnikov in podobni predlog
o minimalnih dohodkih in pokojnine grško-orientalskih
duhovnikov v Dalmaciji. Dalje še dodatek k državnemu
proračunu za upravno leto 1917/18, premogovni da-
vek ter obči dohodninski in zemljiški davek za leto
1918 in 1919; predlog, po katerem so civilni inženjerji
in civilni geometri brezpogojno upravičeni opravljati
gotova tehnična dela; zakon o gospodarstvu z elektriko
in novelo k rudarskemu zakonu; končno zakonsko os-
novo, ki se tiče učiteljstva in učne usposobljenosti na
občinskih ljudskih in meščanskih šolah.

Kontrolna komisija za državne davke je predložila
zakonsko osnovo o kontroli državnih davkov.

Poslanska zbornica je rešila v zadnjem zasedanju:
Zakon za vojni davek za leti 1916/17; cesarsko odredbo
o zdravljenju in šolanju invalidov; državni proračun za
čas od marca do junija 1918; vladno predlogo o pridobi-
vanju gnojilnih snovi; sklep gosposke zbornice, da
se smejo šteti za mrtve oni, ki se v vojni pogrešajo;
vladne predloge o zvišanju dohodkov in pokojnine kato-
liške in grške orientalske duhovščine; predlog o opre-
mljenosti državnega denarja zlatega in srebrnega kova; kon-
čno vladni predlog o novem ministrstvu za ljudsko
zdravstvo.

Izmed iniciativnih predlogov so bili rešeni: Pred-
log poslancev Pichlerja, Lichta, De Carlja in Schwei-
gertja o pridobivanju gnojilnih snovi; predlog poslan-
cev Lazarskega, Budzynowskega in Smolaka o eva-
kuacijah v Galiciji; končno predlog poslancev Teufela,
Hummerja, Pacherja in tovarišev, da se dovolijo dra-
ginjske doklade učiteljem.

Rešila je naslednje samostojne predloge odsekov:
predlog finančnega odseka, naj se razširi vojni davek
za leto 1918; predlog justičnega odseka o prodaji fidei-
komisij zemljišč; dalje predlog istega odseka, da je
država dolžna oškodovati civilne osebe, s katerimi se
je v sedanjih vojni protipostavno ravnalo, predlog vzdr-
ževalnega odseka, da se nanovo uredi vzdrževalnina;
dalje predlog brambnega odseka o zvišanju vojaških
pristojbin moštvi; končno predlog finančnega odseka o
spremembi rentnih davkov in o vojnih pridatkih k di-
rektnim davkom.

Razen tega so bile rešene nujne interpelacije po-
slancev Pacherja in Staneka o češki deklaraciji in
vprašanje poslancev Glombinskega, Staneka, Daszyn-
skega, Jerzabeka in Petruszewicza o mirovnem poga-
lanju v Litovskem Brestu ter o vprašanju prehrane.
Dalje je obravnavala zbornica nujno interpelacijo po-
lanca Konst. Levyckega o vprašanju prehrane v Gali-
ciji in interpelaciji poslancev Staneka, Stölzela ter
Adlerja o ravnanju z vračajočimi se vojnimi ujetniki.

**Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte
ga vojakom!**

Iz Hrvatske.

Zagreb 23. marca 1918.

Živeli smo te dni v znamenju prepovedi proslave
stoletnice pesnika Petra Preradovića. Zagrebške kul-
turne institucije so nameravale prirediti proslavo v
velikem obsegu. Policija je sporazumno z vlado pre-
povedala najpoprej predstavo »Kraljevića Marka« v
hrvatskem gledališču, potem pa še druge najbolj mar-
kantne točke nameravanega slavlja, tako da je kon-
čno odbor opustil sploh misel na proslavo. Mi nismo
ravno prijatelji takih slavnosti, ker so po navadi le
parade — ali ne oziraje se na to, prečudno je za hrvat-
sko-srpsko koalicijo, da je njena vlada mogla prepre-
čiti tako kulturno akcijo in da jo je preprečila le zato,
ker je bil Preradović pesnik ujedinjenja in slobode
hrvatskega in srpskega naroda...

V teh dneh se tudi širi govorica, da je v Petro-
gradu na ulici padel kot žrtev dr. Franko Potočnjak.
V našem strankinem glasilu je sodrug Vitomir Korač
napisal lepo spomenico z naslovom: »Supilo i Potoč-
njak.« V njej opisuje lepo in izčrpljivo delo dr. Potoč-
njaka. Ban Khuen je imel v dr. Potočnjaku nesprav-
ljivega nasprotnika; Potočnjakova knjižica »Kako se
drži prosti lopov na banski stolici«, je izšla v 10.000
izvodih in je svetu v drastičnih slikah poočila neču-
veno počenje Khuenovo. Potočnjak je bil mož ener-
gičen... Po končani vojni bo nam še-le mogoče oce-
niti njegovo delo. Zanimivo je, da je Potočnjakov ideal
ir revolucionar Evgen Kvaternik umrl na isti način,
kot upornik na cesti. Supilo, drug Potočnjakov, pa
je umrl v londonski blaznici.

Lokalna strankina organizacija v Zagrebu je pri-
redila 17. t. m. predavanje: Socializem in utopija. Pre-
daval je s. V. Korač, ki bo nadaljeval še v štirih
predavanjih predmet o socializmu in socialnem gibanju.
Ipak se giblje!

Odbor devetorice v saboru, ki je imel prerešeta-
vati, ali se je delalo z izvoznici za mesto res kaj
nepoštenega — je zaključil svoje delo ter predložil
saboru svoje mnenje: da je vse v redu. Sabor je to
odobril... V redu je vse! Zagreb se smeje in to je
tudi — v redu.

Politični pregled.

— Katerih malenkostnih zakonov ni rešila gospo-
ska zbornica? Gosposka zbornica je imela v petek za-
dno sejo pred veliko nočjo in je rešila precejšnje šte-
vilo zakonov, ki ji jih je predložila poslanska zbornica.
Nerešene pa so pustili gospodje zborničarji naslednje
zakone: Draginjske doklade za učitelje, ustanovitev mi-
nistrstva za ljudsko zdravstvo in vojne doklade k di-
rektnim davkom. Da je pustila gosposka zbornica učitelje
in njihove draginjske doklade na cedilu, naj ob-
sojajo učitelji sami. Če niso gospodje rešili zakone o
vojnih dokladah k direktnim davkom, dokazujejo s tem,
kako resno je zastopnikom vojnih dobičkarjev velepo-
sestva, industrije, trgovine in bank do žrtev za domo-
vino, ki so jih zahtevali še pred kratkim s svojimi huj-
skarijami — od drugih. Kar pa se tiče zakona o mini-
strstvu za ljudsko zdravstvo, poročajo: »Bilo je želeto,
da se reši ta zakon še pred veliko nočjo v gosposki
zbornici. Vsled številnih pomislekov in ugovorov, ki
so se pojavili proti temu, da se reši zakonska predlo-
ga še pred veliko nočjo, a smo se odločili obravnavati
to predlogo po veliki noči. Ustavna stranka gosposke
zbornice se je pečala z zakonsko osnovo, pri glasova-
vanju se je izreklo 17 zborničarjev za takojšno rešitev
predloga, 17 pa proti.« — Kaj hočemo, gre vendar za
ljudsko zdravstvo. Za zdravje zborničarjev in njihovih
družin je tudi tako poskrbljeno.

— Iz poljskega kluba. Długoszeva skupina poljske-
ga kluba, ki šteje 20 članov bo zborovala dne 7. aprila
v Krakovu. Na dnevnem redu je izstop te parlamentarne
skupine iz poljskega kluba.

— Friedjungovo odkritje. V dunajskem tedniku »Der
Friede« beremo: »Dr. Friedjung uporablja po osemlet-

ni molčečnosti priliko, da popravi, kakor meni, s posrečeno potezo svojo nekoliko kompromitirano publicistično preteklost. Njegovi srbski dokumenti, da so se med svetovno vojno po svoji vsebini izkazali kot popolnoma resnični, opolnoma resnični tudi še. Jaz pa imam boljši spomin. Kaj se je na pr. zgodilo z gospodom Milanom Stefanovičem, ki ga Friedjung glede na njegovo življenje ni hotel spraviti pred sodišče, ko se je dokazalo, da sploh nikdar ni bil? In osrednje vodstvo »Slovenskega Juga«: je li dokazala vojna eksistenco tega visokega društva? Ali je bilo ugotovljeno, da je bil profesor Markovič 21. okt. 1908 v Berlinu in ne v Beogradu? In izjave Kuropatkinove generalnemu šefu Becku? Kaj je postalo v svetovni vojni popolnoma resnično? Morda, da so naši Hrvati narod veleizdajalcev? Friedjung pravi, da so se potrdili dokumenti, ki jih je predložil, v vojni kot popolnoma resnični, ker je odšel Supilo ob izbruhu vojne v inozemstvo. Ali naj bi se bil dal Supilo obesiti? Ali misli dr. Friedjung, da bi bila njegova častna izjava obvarovala Supila pred vojnim sodiščem in usmrtnitvijo? Kaj pa je delal Supilo v inozemstvu, ne ve nihče, razen dr. Friedjunga. Lammasch je osvežil spomin na njegov poraz v decembru 1910 in to vzame Friedjunga zadnji sled njegove preudarnosti. Takole piše: »Lammasch prevega sicer kot učenjak in patrijot visoko Supila, toda metoda, kako se je zagovarjal, je neprijetno slična nastopu Supila, ki je pravtako zanikal ono, česar je bil osumljen.« Ali je mogoče, da se ravna z učenjakom in patrijotom, kakor je Lammasch, tako kot z zločincem, ker je smatral za dolžnost, da je povedal cesarju dobro premišljeno mnenje, ki se je razlikovalo od mnenj drugih gospodov? Supilo pa je zanikal laži, ki so mu jih podtaknili v zeleni kuligi dr. Friedjunga in dokazal, da so laži, nakar mu je podal dr. Friedjung častno izjavo; tu ne pomaga danes več ne kes ne sramota. V svetovni vojni se je kvečjemu eno izkazalo kot resnično, da je le oni resnični patriot, ki zastopa to, kar mu narekuje domovinska korist, pogumno proti vsem napadom terorizma in nerazsodnosti.

— **Nemška politika.** Graški Nemci so se razburili, ker Jugoslovani zahtevamo ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Sklicali so veliki »Volkstag«, o katerem citamo v dunajškem tedniku »Der Friede« naslednjo značilno sodbo: V Gradcu se je vršil nemški »Volkstag«, ki je dekretiral, denunciral in klical po policiji: »...jugoslovanska država se mora preprečiti; pozivlja se vlada, da zatre rogovilenje z jugoslovansko državo; povratka italijanskih dež. izdajalcev ne smemo trpeti! i. t. d. « Sklenilo se je soglasno. Vedno eno in isto: Ti Tevtoni ne vedo povedati ničesar drugega, kakor »zahtevati«, da se drugi zapro in pobesijo. To imenujejo nemško politiko. Glavni govorniki tevtonske prireditve so bili Pragermani Mravlak, Mičinski in Ambrožič.

— **Cesar Viljem pričakuje kmalu popolno zmago na zahodu.** »Tag« poroča: Cesar je poslal provincijalni zbornici na vdanostno izjavo telegram: Srčna hvala za vdanostno izjavo, s katero me je vdana mi pomorjanska provinca po poslancih pozdravila. Popolnoma sem prepričan, da bo Hindenburg z vojsko dosegel kmalu na zahodnem bojišču popolno zmago.

— **Oster govor Poljaka proti Nemcem.** Poljski poslanec v nemškem parlamentu Tramczynski je rekel v svojem zadnjem govoru med drugim: Nemci so prišli na Poljsko kot gospode, ne kot prijatelji. »Rekvirirali niso le to, kar so rabili za vojsko, ampak vse, kar se jim je ljubilo. Določali so izredno nizke cene in izplačevanje teh nizkih cen se je zadrževalo ob raznih izgovorih, tako da so obubožali Poljsko glede na blago in denar. Poljske delavce so najeli kot svobodne delavce in ko so ti prišli v Nemčijo, so jim pa rekli, da ne smejo več nazaj. V Litvi je nemška uprava združila vse narode v sovražnost proti Nemčiji. Najmanj prijazno so se obnašali proti Poljakom. Vilna, popolnoma poljsko mesto, je bila posebno zanemarjena.

— **Noben mehak mir.** Povodom zborovanja provincijskega deželnega zbora šlezvig-bilškihskega v Kletu je poslal nemški cesar naslednjo brzojavko: »Naš nemški mehak se je pokazal kot najboljši varstvo. In ostal bo v bližnjem težkem, odločilnem borenju. Noben mehak mir, temveč tak, ki odgovarja koristim Nemčije. To dodeli Bog!« Časopisje razlaga te cesarjeve besede po svoje. Nameni, ki se skrivajo za to brzojavko, pa vzbujajo v vsakem moškem srcu vznemirjenje, ker pomenjajo za ljudstvo nevarnost. Učinek more nastati, da se odpor nasprotnih narodov poostri do skrajnosti, da se vojna podaljša in da se na zahodu pripravi strašno krvoprelitje. Ljudke mase, tudi nemškega naroda, si pa ne žele trdega, ampak hitrega in trajnega miru, zakaj trd mir — v kolikor se vojaško sploh da izsiliti — se lahko poznele kadarkoli najbridejše maščuje nad Nemčijo.

— **Novo vojno posvetovanje entente.** »Giornale d'Italia« prinaša poročilo, da se sestane meseca aprila v Italiji nova vojna konferenca alirancev.

— **Iz Ukrajine.** Vlada ukrajinske republike je odredila, da se ima »ukrajinski jezik« uporabljati za vse

javne napise, za označevanje cest in ulic itd. Obenem se ruski grb nadomesti z ukrajinskim grbom.

— **Italijanski socialisti ententnim.** Glasilo italijanskih socialistov, »Avanti«, poroča, da je upravitelj lista odpotoval v London, da tamkaj odkrito izjavi, da italijanska socialistična stranka odklanja svoj podpis pod spomenko o vojnih ciljih, katero je bil sklenil londonski socialistični kongres.

— **Francija in Italija zapri mejo.** Švicarski listi poročajo, da sta v ponedeljek Francija in Italija za nedoločen čas zapri svoje meje ob švicarskem ozemlju. Tudi meja proti Španiji je zaprta.

— **Angleško vojno vodstvo ne obupava.** Iz Londona se brzojavno poroča: Vrhovni poveljnik angleške armade v Franciji, general Douglas Haig, je poslal angleškemu kralju brzojavko, v kateri zagotavlja, da bo armada storila vse, da opraviči v polni meri zaupanje kralja in celega naroda.

— **Novi nabori v Angliji.** »Daily Mail« poroča: Angleška vlada je sklenila, da za vsak slučaj po možnosti pospeši nabor rekrutov. Vpoklici se izvrše prej, kakor se je prvotno nameravalo. Lahko se trdi, da vkljub presenetljivim vestem o dogodkih na fronti požrtvovalnost na Angleškem celo v sedanjem trenutku narašča.

— **Ojačenja za angleško fronto.** Londonska poročila pariških listov javljajo, da so nova ojačenja iz angleških garnizij na potu v Francijo. »Matin« ceni ojačenja na 400.000 mož. Tudi francoske kolonijalne čete se prevažajo na fronto. Iz Italije odhaja vlak za vlakom z vojaškimi transporti na Francosko.

Dnevne beležke.

— **Čudna je ljubljanska aprovizacija!** »Napreju« že nekaj časa prihajajo obvestila ljubljanske aprovizacije delovna prepozno, dasi bi se temu lahko opomoglo. Za danes samo protestiramo proti takemu postopanju!

— **Dva nova zakona.** Uradna »Wiener-zeitung« priobča zakon o razveljavitvi obsojnih oseb. Dalje naredbo celokupnega ministrstva glede rabe orožja in municijskih predmetov.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V času od 17. do 23. marca 1918 je bilo rojenih 18 otrok; umrlo je 30 oseb, in sicer 13 domačinov ter 17 tujcev. Za jetiko je umrlo 5 oseb (vsi tuji), 1 samomor in 24 jih je umrlo za različnimi boleznimi. Za nalezljivimi boleznimi sta obboleli 2 osebi (domači) za škrlatinko ter za vrtico (difterijo 2 domačina in 1 tujec).

— **Idrijsko delavstvo in njega zahteve.** Na shodu v Idriji, ki se je vršil dne 10. t. m., je bilo sklenjeno, da skuša tudi idrijsko delavstvo ugotoviti svoje plačilne in druge zadeve pri c. kr. pritožbeni komisiji. To pritožbo pa je c. kr. pritožbena komisija zavrnila z naslednjo motivacijo: Podružnici »Unije rudarjev v Avstriji, Idrija«. V prigrubu se vračajo p. n. podružnici »Idrija« priloge priložene k pritožbi z dne 10. marca t. l. s pripombo, da c. kr. komisija za pritožbe ni pristojna, odločevati pri rudarjih v Idriji radi mezde in drugih okoliščin, ker rudopod Idrija ni pod vojaško oblastjo, ampak spada pod državno upravo. Ljubljana, dne 19. marca 1918 št. 155/B. K. III. Predsednik: Fr. Benig, adm. — Delavstvo v Idriji kakor tudi njega zastopniki so bili glede zavrnitve teh pritožb mnenja, da to po zakonu ni utemeljeno ali pa, da vojaško ravnanje z delavstvom v Idriji ni zakonito. Zato je tozadevni delavski odsek sklenil, da se s tem osebno preopira na c. kr. pritožbeni komisiji v Ljubljani. Nalogo to izvršiti so imeli sodr. Jazbar in Klemenčič kot pooblaščenca. Gospod admiral, ki predseduje tej komisiji je dne 23. t. m. omenjenim izjavil sledeče: Rudniško delavstvo v Idriji vojaščinu ni oproščeno kakor v privatnih podjetjih. Ti delavci so vojaški oddelek v pravem pomenu besede s pridruženim poveljnikom, ki ima z delavstvom pravico glede discipline po vojaško ravnanje. Rudnik in njega uprava pa ni pod vojaško, ampak samo pod državno upravo. Zato ni glasom zakona in tozadevnih novel pritožbena komisija v kompetenci o pritožbah Idrije odločevati. Delavstvo ima v teh zadevah obravnavati samo s svojim poveljnikom in ministrstvom za javna dela. Oni delavci, ki ne spadata v črnovrhiški oddelek, pa svoje pritožbe lahko ugotavljajo tudi pri obrtnem sodišču. To izjavo je gosp. predsednik podaril s citiranjem postavbe in novel o pritožbah. Kaj preostaja delavstvu sedaj? Po našem mnenju, da se v teku nekaj tednov do zadnjega vse strokovno organizira ter pripravi s tem resno za boj, ki se mora brezpogovorno izbojevati. Kako naj se bo izvede, je zadeva organizacije avstrijskih rudarjev, katera bo v tem oziru sto-

nila svojo dolžnost, ako bo delavstvo pripravljeno s pravim orožjem, ki se imenuje močna strokovna organizacija.

— **Z rudniške ljudske šole v Idriji.** Minister za javna dela je imenoval suplentinjo na c. kr. rudniški šoli v Idriji Franciško Mačkovšek za stalno učiteljico s plačo četrte plačilne stopnje.

— **Dva nova vlaka na progi Jesenice-Tribiž.** Uradno se razglasa: Od 28. marca t. l. naprej stavita se na progi Jesenice-Tribiž proti vsakočasnemu preključu vsaki dan redno v promet osebna vlaka 1711 (Tribiž odhod ob 6. uri 21 min. popoldne. Jesenice dohod ob 7. uri 35 min. popoldne) in 1712 (Jesenice odhod ob 10. uri 30 min. popoldne. Tribiž dohod ob 11. uri 45 minut popoldne.)

— **Razpisani štipendiji.** S I. tečajem šolskega leta 1917/18 je oddati obedeve mestu po 514 K »Josipine Hotschewarjeve ustanove za učence obrtnih šol«. Pravico do te ustanove imajo izključno le učenci c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Prošnje je najkasneje do 20. aprila 1918 vložiti pri ravnateljstvu c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani, kjer se izvedejo natančni pogoji.

— **Draginjska doklada državnim nameščencem.** Dunajski listi poročajo, da s 1. aprilom t. l. dobe vsi državni nameščenci, železničari in delavci v državni službi draginjsko doklado v isti izmeri, kot je bila ona, ki so jo prejeli meseca novembra leta 1917. Tostvarna ministrska naredba da izide te dni. Za to podporo bo treba v celoti 160 milijonov kron.

— **Preskrba s semenskim krompirjem.** Ker se je moral ves po podružnici Zavoda za promet z žitom ob času vojne nakupljeni krompir že pred meseci oddati v porabo konsumu, je krompir popolnoma pošel. Zavod tedaj nima nikakih razpoložljivih množin krompirja, ki bi jih lahko oddal onim, ki so se za semensko krompir pravočasno prijavili in so tudi resnično potrebni. Vsled tega se prizadetim priporoča, da si preskrbe na kakršenkoli način semenski krompir, da jim ne ostane v to svrhu že morda pripravljena ali pa vsaj namenjena njiva prazna. Za slučaj pa, da se posreči Zavodu zagotoviti si proti pričakovanju semenski krompir, bode to pravočasno v časopisih razglasil. — Daleč smo prišli! Ker se je moral ves, po podružnici Zavoda za promet z žitom ob času vojne nakupljeni krompir že pred meseci oddati v porabo konsumu, je krompir popolnoma pošel. Zavod tedaj nima nikakih razpoložljivih množin krompirja, ki bi jih lahko oddal onim, ki so se pravočasno prijavili za semenski krompir in so tudi resnično potrebni. Vsled tega se prizadetim priporoča, da si preskrbe na kakršenkoli način semenski krompir, da jim ne ostane v to svrhu že morda pripravljene ali pa vsaj omenjene njive prazne. Za slučaj pa, da se zavodu posreči zagotoviti semenski krompir, česar pa ne pričakuje, bo to pravočasno razglasil v časopisih. — Daleč smo torej prišli: Četrta kruha, 10 dekagramov mesa in krompirja niti za seme!

— **Iz Podkloštra na Koroškem.** Na velikonočni ponedeljek, 1. aprila, popoldne ob dveh se bo vršil v gostilni »zum Biber« javen shod socialnodemokratskega društva, na katerem poroča poslanec sodrug Florian Gräger o vojni in o gospodarskem ter političnem položaju.

— **Koliko zasluži podjetnik z vajenci?** Veselje in ljubezen do izučitve kakega rokodelstva bi bila tudi dandanes večja, ko bi se učencem plačevala med učno dobo primerna odškodnina. Večkrat se ugovarja, da se učenje vajencev pri rokodelstvu čestokrat ne izplača in se godi le zaradi skrbi za naraščaj in poklic. Da so pa mojstri, ki z vajenci zaslužijo jako lepo, dokazuje naslednji primer: V Wittenburgu na Češkem ima zidar-ski mojster, ki je obenem predsednik delodajalskega društva zidarjev za ondotni okraj, pri razstrelitvi tovarni okolo 100 oseb. Stavbni rokodelci zaslužijo na uro po 1 krono, pomožni delavci po 90 h in vajenci po 18—20 h. Vsem delavcem je podjetnik obljubil mesečno draginjsko doklado po 22,50 K. Toda vajenci niso dobivali draginjske doklade. Čeprav so zahtevali nekajkrat podporo, vsakokrat jo je mojster odklonil. Mladi ljudje pa niso mirovali. Obrnili so se na delovni odbor, ki je pri tovarni doglal, da dobiva mojster za svoje vajence po 45 vin. na uro in 20 vin. vojne draginjske doklade, torej 65 vin. Potemtakem zasluži mojster od vsakega svojih učencev 45 vin. na uro, tedensko 27 K. Če izračunamo čisti dobiček podjetnika na 40 delovnih tednov v letu, tedaj znaša to 1080 K. Ker ima tedaj ta mojster pet učencev, tedaj mu čisti zaslužijo 5400 K. Tovarna tudi ni zadovoljna z načinom izkoriščanja vajencev. Kakor je dobil delovni odbor obvestilo, se sedanj položaj vsekakor izpremeni. Kako mučen vtisk napravi na mlade ljudi, ko zvedo, da skuša njih učni gospodar po njih tako nezaslišeno obogateti, ne glede na

jezo staršev, ki prav sedaj tako težko preživljajo svoje otroke.

— **Prepustitev usnja civilnim namenom in oblačil.** Za civilni konsum je prepustilo c. in kr. vojno ministrstvo avstrijskemu in ogrskemu trgovinskemu ministrstvu oziroma podrejenim preskbovalnim družbam za usnje v Avstriji (od 20. decembra 1917 do 31. januarja 1918): podplatov 451.505 kg, gorenjega usnja 176.484 kg, različnega 356.131 kg, skupaj torej 984.131 kg. Za Ogrsko (od 1. januarja 1918 do 31. januarja 1918): podplatov 177.192 kg, gorenjega usnja 96.244 kg, različnega 128.344 kg, skupaj 401.780 kg. Cene za civilni konsum nakazanega usnja so naslednje: podplati kg po 8.30 do 13.30 K, za podložno usnje kg po 10.10 do 13.30 K, za gorenje usnje kg po 19 do 23 K (po kakovosti). Na razdelitev ne vpliva vojna uprava. — Dalje je izročila vojna uprava od 1. januarja 1916 do 1. januarja 1918 iz svoje zaloge konsumu za delavce v državnih in zasebnih zavodih, tovarnah, gospodarskih obratih, dalje za dobrodelne akcije (za Rdeči križ, begunce), in sicer v Avstriji: 280.000 oblek (prenarejenih montur), plašče, jopiče in hlače, garnitura povprečno 41.40 K; 1.013.000 parov čevljev povprečno po 23 K par, 71.000 garnitur perila povprečno po 3 K garnituro, 158.000 m blaga boljše vrste povprečno po 25.50 K meter, 1.717.000 kg usnja za popraviljanje čevljev povprečno po 13.20 K kg, 273.000 kg starih čevljev za popraviljanje obutve povprečno kg po 5.80 K; za Ogrsko: 135.000 oblek (prenarejene monture), obstoječe iz plašča, jopičev in hlače, garnitura po 41.40 K; 323.000 parov čevljev povprečno po 23 K par; 35.000 garnitur perila povprečno po 3 K garnituro; 135.000 m blaga boljše vrste povprečno po 25.50 K meter, 1.193.000 kg usnja za popraviljanje obutve povprečno po 13.20 K, 131.000 kg starih čevljev kot material za popravila obutve povprečno po 5.80 kg.

— **Patriotična vojna industrija.** Slučajno je prav-takrat, ko je nemški državni zbor sprejel novo vojno posojilo 15 milijard, in ko je vojaška in aneksionistična stranka zatajila svojo resolucijo z dne 19. julija za sporazumni mir, prišla afera Daimler na vrsto. Ta afera je pokazala ljudstvu, kaj se zgodi z milijardami, ki jih bo plačalo kot davke desetletja s tretjino svojih dohodkov. Zname Daimlerjeve tovarne so izmed mnogih velikih akcijskih družb, ki so delale za vojno in ki sta jim bila patriotizem in poštvalnost sama gola kupčija. Tovarne so že leta 1914, svojim delničarjem izplačala 16 odstotkov dividende, leta 1915, pa že 28 in 1916, celo 35 odstotkov — in obenem so tovarne odpi-sale vrednost vseh naprav v znesku več kot pet milijard do zadnje marke! Tvrdba je pa še zahtevala, da ji vojno ministrstvo iznova poviša cene za 10 odstotkov, — da si bile od začetka vojne zvišane že za 50 odstotkov. Če bi vlada ne ugodila zahtevi, je firma zagrozila, pa omeji obrat. Navadni ljudje, n. pr. delavci teh Daimlerjevih ali drugih tovarn, bi bili zaradi take zgrozbe, da ne morejo lakote več toliko delati, zaradi deželnega izdajstva že pod ključem. Več delavcev v Nemčiji je že bilo zaradi kratkega štrajka, v katere jih je gnala lakota, na leta vrženih v zapore; socialno-demokratski poslanec Dittmann je bil radi nagovora na delavce, ki so z demonstriranjem za mir prenehali z delom, kljub imuniteti aretiran na lico mesta in ga je vojaško sodišče obsodilo radi poizkušene deželne izdajstva na pet let ječe — toda niti eden izmed gos-podov ravnateljev in upravnih svenikov Daimlerjevih tovarn, ki so iz gole, nikdar site dobičkarije grozili z nastavitvijo naročil za armado, ne sedi v preiskovalnem zaporu ali pa v kaznilnici! Šele ko je neki odpu-šeni uradnik napravil na vojno ministrstvo ovadbo, da zaračuna ta firma cene sleparsko, in je utegnila vsa zadeva priti v javnost, se je uvedlo kaz. postopanje proti tvrdki zaradi sleparije in voj. odušstva, govorilo dobro in hudo o tem v državnem zboru in predlagalo, da naj poskrbi državni kanclar za odredbo zveznega sveta, da se — vsaj v bodoče — pregledajo kupčijske knjige in drugi temelji za računanje cen pri vseh za vojaške potrebe delujočih obratih, ter končno, da se ustanove preizkuševalnice cen za vse potrebe arma-de in mornarice skupno s centralno preizkuševalnico. Še sedaj, po treh letih in osmih mesecih, ko se je mi-ljardski blagoslov nemoteno sukal v žepe vojnih doba-viteljev, tovarnarjev in delničarjev, se misli na to, da bi se pregledale knjige in določile cene! Tožili so v debatah državnega zbora o razmerah in pomanjkanju dalekovidnosti pri armadni upravi. V kupčiji izkušene častnike so v začetku vojne poslali na bojišče, na njih mesto so prišli manj izvežbani gospodje, ki niso bili kos z vsemi žavbami namazanim tovarnarjem in kapi-talistom. Armadna uprava je pritegnila nato zvedene — iz krogov veleindustrije, ki seveda niso vkrivili li-ferantom nobenega lašu. Po vseh uradih sede težki industrijanci ali njih sorodniki, ki so imeli kot edini stvarni poznavatelji odločilno besedo — in tako je bila

država, to se pravi v tem primeru ljudstvo, od vojnih industrijalcev in liferantov izmzgano in oropano, in vojnih posojil ni nikdar preveč — saj so bili poleg ven-dar isti krogi, ki so s patrijotičnimi lepaki in drugačno velikansko reklamo pri tem zaslužili milijone. Prusko vojno ministrstvo pa je mirno trpelo, da so se Daimler-jeve tovarne branile predložiti pojasnilo o zaračunanju cen, da si mu je že odredba z julija 1917 dajala pravico za to... Treba je samo s to popustljivostjo primerjati številne odredbe poveljujočih generalov proti ostale-mu civilnemu prebivalstvu in ogorčene razglase o de-lavskih štrajkih... In to dokazuje, da store, kar hočejo in bodo tudi storili v bodoče, kar bodo mogli, le spretnejše kot tvrdba Daimler.

— **Kurent.** V Ljubljani bo s 1. julijem izšel humori-stičen list »Kurent«. Da pa bo občinstvo že prej infor-mirano o smeri in nameri tega šaljivega tednika, iz-ide aprila »Kurentov Album«. Ta humorističen almanah bo izšel v večjem obsegu, ter bo bogato ilustriran z risbami in karikaturami domačih umetnikov. Rokopise sprejema uredništvo »Kurenta« v Ljubljani, Krčevniška ul. 9, II. nadstropje.

— **Streljanje na daljavo 120 km** — uganka. Ves svet je začudeno sprejel vest, da streljajo Nemci s svoje fronte v Pariz, ki je oddaljen 120 km. Kako je mogoče, da premeri ta 24-centimeterski izstrelak da-ljavo 120 km, je danes nerazložljivo, kljub temu, da smo spoznali, da dela tehnika prave čudeže! Pred vojno so veljali za najbolj učinkujoče ladijski topovi s 50-centimeterskim kalibrom, katerih izstrelki so bili težki po 400 do 800 kilogramov in so poleteli 20 do 30 kilo-metrov daleč. Strokovnjaki so menili, da more učin-kovati streljanje le na daljavo 7 do 8 kilometrov. V po-morskih vojnah v Ameriki in v severnem morju so učin-kovali ti izstrelki na 15 do 20 km. Zvedeli smo nato o topu, ki je obstreljeval Dunquerque z daljave 36 do 40 kilometrov. Že tedaj smo imeli to za čudež. Sedaj pa nam poročajo o daljavi 120 km, to je domala tako daleč kakor iz Ljubljane do Trsta! Kako streljajo s tem topom in kakšen je sploh ta top? Umeriti je mogoče strele seveda le po zemljevidu. Umljivo je, da izstrelak na tako daljavo ne more niti zdaleka ne doseči svojega pravega cilja, vendar je Pariz mesto, ki je dovolj ob-sežno in veliko, da izstrelak kljub temu, da se ne more točno umeriti na cilj, pade v mesto, zdaj na ta, zdaj zopet na oni konec. In to se nadaljuje vsake četrte ure. Kakor poročajo, je novi top konstruiran v Avstriji in teži 83.000 kilogramov. Vsak strel velja nad 20.000 kron, top pa more izstreliti le 20 strelcev, potem je ob-rabljen. Izstrelki so baje opremljeni s propelerji, po-dobno kakor torpedi.

— **Strašna nezgoda na električni železnici v Ljubljani** se je zgodila danes predpoldne ob enajstih. Nek vojak je hotel pred kavarno »Evropa« skočiti na električni voz pa je zašel med kolesa voza. Nesrečnežu je odr-galo obe nogi. V groznih mukah je revež takoj iz-dihnil.

Voja.

Nadaljnji veliki uspehi na zapadu.

Dunaj, 27. marca. (Kor. urad.) Uradno se raz-glaša: Na italijanski fronti nobenih posebnih dogodkov. Na francoskem so naši zavezniki izvojevali nadaljnje velike uspehe. Šef generalnega štaba.

Berlin, 27. marca. Wolffov urad poroča iz glav-nega stana: Dne 25. marca poražene angleške in fran-coske divizije so včeraj na slovitom bojišču ob Sommi vnovič poskušale ustaviti prodiranje naših čet. Naš na-pad je predri sovražne črte. Rano zjutraj se je sov-ražnik ob obeh straneh Somme začel umikati. Žilav odpor sovražnih zadnjih straž smo po kratkem boju zlomili. Severno in južno Alberta smo izšli prehod čez reko Ancre. Proti večeru je padlo tudi mesto Al-ber. Po ljutih bojih smo vrgli sovražnika čez Chaulnes in Lihons nazaj. Roye smo vzeli v naskoku. Tudi iz Noyona smo po krvavih pouličnih bojih pregnali zad-nje ostanke sovražnih čet. Naše stare pozicije pred bit-ko ob Sommi leta 1916. smo na mnogih mestih proti zapadu že prekorčili. Število ujetnikov narašča, plen se množi. Artilerijski boji na Flanderskem pred Verdu-rom in ob lorenski fronti trajajo dalje. Ritmojster ba-ron Richthoffen je izvojeval svojo 69. in 70. zmago v zraku. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Berlin, 27. marca zvečer. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na obeh straneh Somme napredujejo naše armade v nevzdržnih napadih.

Zadnje vesti.

Železniški minister na Gorškem.

Dunaj, 27. marca. (K. u.) Železniški minister ba-ron Banhaus se je vrnil včeraj s svojega tridnevnega inšpekcijskega potovanja z generalnim inšpektorjem avstr. železnice, inženjerm Wuthom, in čigar namen je bil ogledati si obnovitvena dela na železniških progah v Gorici in na Furlanskem. Na tej vožnji, ki je šla do Nabrežine in Červinjana in peljala čez Trbiž, Pontebo,

Sv. Lucjo-Tolmin, se je minister prepričal, da dela za odstranitev vojne škode na železniških progah hitro napredujejo, za kar gre zahvala izrednemu prizadevanju vojaške uprave, kakor tudi vseh organov državnih že-leznic in uprave lužne železnice.

Poljski regentski svet razpisuje volitve za Holmščino.

Le vov, 27. marca. Poljskim listom se poroča iz Varšave, da je razpisal poljski regentski svet volitve za državni svet za celo kraljevino Poljsko in za holmsko ozemlje.

Litavci protestirajo.

Dunaj, 27. marca. Litavski časniški biro priob-čuje naslednji protest, ki ga je predložil litavski narodni svet nemškemu državnemu kanclerju, in nemškimi državnozborskimi poslancem: Erzbergerju, Neumannu, Scheidemannu in Westarpu ter generalnemu guvernerju litavskemu in kurskemu, grofu Keyserlingku: »Z ozi-rom na dosedaj znane rezultate dogovorov med Nem-čijo in Poljsko, po katerih se dovoljuje Poljakom od-stop zgodovinskih delov litavskega naroda, namreč okraj Orodno in Minsk, ki so razen tega etnografično deloma čisto litavski, vam naznanja litavski narodni svet, da smatra litavski narod to namero kot ogroža-nje svoje eksistence. Z vso energijo protestira proti taki pogodbi in bo branil z vsemi možnimi sredstvi integriteto svojega ozemlja«.

Seja ukrajinske državne komisije.

Berlin, 27. marca. (K. u.) Danes se je vršila v Kijevu prva skupna seja ukrajinske državne komisije, katere se udeležijo zastopniki Nemčije in Avstro-Ogrske. Na seji se bo razpravljalo o izmenjavi blaga.

Soc. dem. Wissel zmagal v ožji volitvi v Niederbarminu.

Berlin, 27. marca. (K. u.) Pri včerajšnji ožji vo-litvi v Niederbarminu je bil izvoljen soc. dem. Wissel s 25.235 glasovi za državnega poslanca. Neodvisni soc. dem. Breitscheid je dobil 252 glasov.

15 kilometrov pred Amiensom.

Dunaj, 27. marca. Nemci stoje 15 kilometrov pred Amiensom ter prodirajo iz smeri Albert ter po cestah iz Nesle in Roye koncentrično proti temu ope-rativno važnemu mestu. Pred Amiensom pride skoraj gotovo do velike bitke. Znatni deli armade Foch hite z juga ob črti Compiègne-Clermont-Beauvais Angležem na pomoč. Tudi z Italije se prevažajo angleško-fran-coske divizije čez Alpe v severno Francosko. Vse čete, ki se še vežbajo v Angliji, so dobile ukaz, da se tran-sportirajo na kontinent. Francija je zopet vpoklicala stare, že lani odpuščene letnike. Vsi ti ukrepi pa pri-dejo prepozno, če se bo nemško prodiranje vršilo z dosedanjim naglostjo. Nemške armade so — in v tem je odločilni preobrat — zadnje dni prešle k premične-mu bojevanju in se nahajajo sedaj že na terenu, kjer na leto že redkeje na utrjene pozicije.

Obstreljevanje Pariza.

Haag, 27. marca. »Daily Mail« poroča iz Pariza: Četrty dan obstreljevanja Pariza je prinesel nekaj no-vega: presledek v bombardamentu je postal krajši in različnejši, iz česar se sklepa, da se iz dveh topov-velikanov strelja na Pariz. Petdeset francoskih letal-cev je iskalo včeraj te topove, a brez uspeha. Na Pa-riz je padlo doslej čez 300 granat.

Topovi-velikani iz Kruppove tovarne.

Berlin, 27. marca. Šef tvrde Krupp v Essenu je prejel od cesarja Viljema naslednjo brzojavko: Vas novi top je z obstreljevanjem Pariza iz daljave mnogo nad 100 kilometrov sijajno prestal svojo preiskušnjo. Z novim topom ste zgodovino tvrde Krupp spopolnili z novim lovorjevim listom. Vam in Vašim sotrudi-nikom izrekam cesarsko zahvalo za ta proizvod nemške-ga znanja in nemškega dela.

Zagonetni top.

Berlin, 27. marca. Pariški listi govore skoraj samo o zagonetnih topovih. Najnovejša verzija »New-york Herald« je, da je top avstrijskega izvora in da stane vsak strel na 20.000 frankov. Mehanizem je iz-redno precizen in top tehta 83.000 kg. Baje more od-dati top samo 20 strelcev, potem ga je treba temeljito popraviti. Iz tega sklepa list, da se je udeležilo obstre-ljevanja Pariza več takih topov. Krogle so podobne torpedom ter imajo propelerje.

Strašni plin.

Berlin, 27. marca. Iz Čuha poročajo: V nev-tralnem časopisja se širijo vesti, da uporabljajo Nemci polcg skrivnostnega topa tudi nov skrivnosten plin. An-gleška infanterija in artilerijsko pomožno osebje mora nositi noč in dan maske.

Mir z Rumunijo sklenjen.

Dunaj, 27. marca. Povodom sklepa miru z Ru-munijo je cesar podelil naslednja odlikovanja: general-feldmaršalu princu Leopoldu Bavarskemu, Hindenburgu in Mackensenu veliki križec vojaškega reda Marije

Terezije; Ludendorffu veliko vojaško medaljo za uslugo; generalu Hoffmannu red železne krone prve vrste in generalu Helta, štabnemu šefu Mackensenove armade, komanderski križ Leopoldovega reda.

Splošna brambna dolžnost v Ameriki.

Washington, 27. marca. Pod utisom nemške ofenzive je senator Lodge danes v senatu predlagal, naj se uvede splošna brambna dolžnost za vse moške v starosti od 18. do 21. leta.

Pomoč Amerike.

Washington, 26. marca. General Wood je izjavil v vojaški komisiji Senata, da so strokovnjaki prepričani, da nemška ofenziva ne bo uspela. Predlaga, naj pošlje ameriška armada čimprej dva milijona mož preko oceana ter izvežba nadaljna dva milijona mož doma.

Jajca za tretji, četrty, šesti, sedmi, osmi in deveti okraj. Stranke tretjega okraja prejmejo jajca v četrtek, dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure v cerkvi sv. Jožefa. Stranke četrtega okraja v četrtek dne 28. t. m. popoldne od 2. do 5. ure. Stranke šestega okraja v petek, dne 29. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure. Stranke sedmega okraja v petek, dne 29. t. m. popoldne od 2. do 5. Stranke osmega in devetega okraja v soboto, dne 30. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure. Vsaka oseba dobi 3 jajca, jajce stane 70 vinarjev. Stranke okrajev, ki so to razdelitev zamudile, se lahko oglasijo tudi ob urah, razglašeni za druge okraje.

Dogodki v Rusiji.

Petrograd, 27. marca. Sovjet ljudskih komisarjev mesta Petrograda je sklenil, da se šest velikih knezov, ki bivajo v Petrogradu, odpravi v prognanstvo v gubernije Perm, Vjatka in Vologda.

Petrograd, 27. marca. Finski generalni konzulat v Petrogradu je pričel včeraj svoje delovanje.

Dementirane vesti iz Rusije.

Stockholm, 26. marca. (Kon. urad.) Glasom brezzične brzogajke ruske vlade so vesti, da so zasedli nemški vojni ujetniki sibirsko železnico izmišljene in se zde vodilnim ruskim krogom smešne. Vojni ujetniki, ki so se zbrali ob železnici so brez orožja in jih straži vojaštvo. Ruska vlada protestira proti razširjanju takih napačnih vesti od strani inozemskih zastopnikov in ki povzročajo komplikacije v splošnem položaju ruske države, ki je že itak dovelj komplicirani.

Aprovizacija.

Sveže meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1200 prejmejo sveže meso v četrtek, dne 28. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Od 2. do pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. do 3. št. 201 do 400, od 3. do pol 4. št. 401 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 800, od 4. do pol 5. št. 801 do 1000, od pol 5. do 5. št. 1001 do 1200. — 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. — Kilogram stane 2 kroni.

Prekajeno meso za uradniške skupine. Uradniške skupine prejmejo prekajeno meso v petek, dne 29. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: I. uradniška skupina od 8. do pol 9. št. 1 do 200, od pol 9 do 9. št. 201 do konca. II. uradniška skupina od 9. do pol 10, III. uradniška skupina od pol 10. do 10. IV. uradniška skupina od 10. do pol 11. — Vsaka oseba dobi četrt kg. — Kilogram stane 8 kron.

Člani vojne zveze v I., II., V. in VI. okraju dobe kavino mešanico v naslednjih trgovinah. Na kavine izkaznice št. 2 pri g. Perdanu, Ces. Jož. trg 11, št. 8 pri g. Friedrichu, Poljanska cesta 71, št. 9 pri g. Brezovarju, Poljanska cesta 76, št. 11 pri g. Schifferju, Mestni trg 20, št. 13 pri g. Tavčarju, Stari trg 30, št. 14 pri g. Severju, Trubarjeva ulica 2, št. 15 pri g. Deržaju, ulica na Grad 1, št. 17 pri g. Kavčiču, Sv. Florjana ulica 22, št. 18 pri g. Zorcu, Sv. Florjana ulica 26, št. 20 pri g. Miheliču, Sv. Florjana ulica 35, št. 21 pri g. Topolavcu, Sv. Florjana ulica 36, št. 22 pri g. Fabianu, Sv. Florjana ulica, št. 26 pri g. Aužlovvarju, Sredina 11, št. 55 pri g. Zorcu, Dunajska cesta 36, št. 60 pri g. Khamu, Miklošičeva cesta 8, št. 61 pri g. Sarku, Mar. Ter. cesta 13, št. 65 pri g. Jeršetu, Sv. Petra cesta 14, št. 66 pri g. Mencingerju, Sv. Petra cesta 42, št. 67 pri g. Simončiču, Sv. Petra cesta 44, št. 71 pri g. Legatu, Slomškova ulica 13. — Na vsako numerirano izkaznico se dobi 1 zavitek kavine mešanice, ki stane eno krono.

Petrolej na rodbinske izkaznice črke A za VI., VII., VIII. in IX. okraj se dobi od 29. marca naprej v sledečih trgovinah: v VI. okraju: na št. 1 do 450 pri g. Zorčiču, Kolodvorska ulica; na št. 450 do 1200 pri g. Cmanu, Radeckega cesta; v VII. okraju: na št. 1 do 600 pri g. Mlakariju, Sp. Šiška; na št. 600 do 1000 pri g. Pretnariju, Sp. Šiška; v VIII. okraju št. 1 do 600 pri g. Šarabonu, Martinova cesta; v IX. okraju: na št. 1 do 500 pri g. Marenčetu, Dolenjska cesta; na št. 500 do 600 pri g. Klemencu, Dolenjska cesta. Na vsako rodbinsko izkaznico št. 1 se dobi pol litra petroleja.

Prodajalne kruha bodo zaprte na veliko nedeljo 31. marca. Kruh za veliko nedeljo se bo dobil na nove krušne izkaznice že v soboto 30. t. m.

Kruh in moka na izkaznice št. 10 se dobi od sobote 29. t. m. naprej v prodajalni g. Zirkelbacha, Poljanska cesta 73.

Kruh na nove izkaznice št. 38 se dobi od sobote 29. t. m. naprej v prodajalni g. Podboja, sv. Petra cesta.

Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 29. marca od 8 do 1 ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

Člani vojne zveze v I., II., V. in VI. okraju dobe v petek tudi izkaznice za kavino mešanico, katere bodo numerirane. Kje se bo dobila kavina mešanica se objavi v listih.

Prodajalci sladkorja v I., II., V. in VI. okraju, ki še niso dobili kavino mešanico, se vabijo, da se radi prejemnic čimprej zglase v mestni posvetovalnici.

Sveže meso na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo sveže meso v četrtek, dne 28. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2. do 2.

Razno.

* Državni dolgovi v Avstriji. Vitez Piener, poročevalec proračunske komisije v gosposki zbornici, je rekel v poročilu o štirimesečnem provizoriju, da so znašali naši dolgovi 13. febr. 1913 54.081.763.681 K. Od tega pripada na dolg Avstro-Ogrske banke 13.102.800.000 K, avstrijskega konsorcija 8.748.756.390 K, nemškega konsorcija 2.866.934.532 K, na vojna pos. 29.274.603.300 K in na posojila v tujini 88.671.459 K. Obresti teh dolgov znašajo vsako leto 2.195.106.214 K. Potolaži nas, gospod bog!

* 2500 mrtvih vsak dan na Dunaju. Pred tremi tedni so razobesili na centralnem pokopališču črno zastavo, naznanjajo, da pokopljejo tu vsak dan 1000 ljudi. Od sobote pa visita že dve črni zastavi, ki pravi, da se je število zvišalo nad 2000. Fripomni je pa še, da so na Dunaju še manjša pokopališča, kamor pokopavajo dnevno 500 ljudi.

* 150 oseb aretiranih vsled tatvine premoga v Prazi. Vsled vedno ponavljajočih se napadov na vlake s premogom na državni železnici pod hribom Žižkov, se je vršila nedavno velika preiskava, pri kateri so zaprli 150 oseb, med njimi 97 žen.

* Nov oklic za združenje vseh čeških socialističnih strank so izdali narodni socialci. »Dělnický Deník« (glasilo čeških centralistov) pravi k temu: »Ta stranka bi morala po njihovih željah biti seveda narodno-socialna s tem je za nas ta zadeva opravljena.

* O tisti moki iz Ukrajine je predaval v Berlinu tajni vladni svetnik v. Eynern. Začel je, da znižanje odmere moke za samopreskrbovalce v Nemčiji od 8 in pol kg na 6 in pol kg veča gotovost, da bodo lahko dosegli množino kruha ohranili. Ta naredba se je izkazala kot tem nujnejša, ker dela dovoz žita iz Ukrajine velike težkoče. Na noben način ne moremo dobiti orej ukrajinske moke kot v junju. In še potem moramo uvaževati, da so prevozne možnosti železnic in ladij na Donavi zelo slabe! Kdaj pa bomo mi v Avstriji videli ukrajinsko moko?

* Reparirj napadli vlak. »Lok.-Anz.« poroča iz Kolina o. R., da je napadlo vlak, ki je vozil iz Duisburga v Oberhausen, pet roparjev, ki so udrli v en vagon in vlonili veliko število zabojev z jectivami, namenjenimi

za vojaštvo s tem blagom so se takoj na že pripravljene voze odpeljali. Vojaki, ki so jih zasledovali, so štiri vjeli, peti je pa ušel.

* Ure za molitve. »Arbw.« piše: Monakovo 21. marca. Nadškof Paulhaber, je ukazal, da morajo prihodnje nedelje v vseh cerkvah njegove nadškofije skupno moliti, da se posrečijo operacije na zahodu, zakaj ura odločilnega udarca je prišla. — Nedvomno pa tudi katoliški drugi in kolegi bavarskega nadškofa v Franciji ne bodo zaostali in bodo prosili istega boga, ki ga časte v isti veroizpovedi, da se posrečijo francoske operacije.

* Visoke kazni za odušstvo pri žvilih. V Draždah je bil obsojen trgovec Grahl vsled tihotapske trgovine z živili in vsled vojnega odušstva na leto ječe in globo 194.292 mark. Soobtoženi König na 13-mesečno ječo in globo 10.000 mark, Reuschel na 4 mesece in 10.000 mark globe, Schmidt na 6 tednov ječe in 300 mark globe.

* Cene živil v Besarabiji. Besarabija je v popolni zvezi z Ukrajino, a lahko rečemo, da je še rodovitnejša kot Ukrajina. Hleb kruha, ki tehta 1.6 kg, stane 4 rublje, to je 6 K. Kilogram ovčjega sira stane 15 K. Te cene opravičuje tako pomanjkanje vsega kot pri nas. Samo mesa je povprečno še dosti. Z ozirom na to lahko upe na blagoslov z Ukrajine primerno ocenimo.

* Japonci v Vladivostoku. »Wiener Allg. Ztg.« ponatiskuje telegram telegr. unije v Stockholmu: »Pravda« se pritožuje, da ravna Japonci z ruskim prebivalstvom v Vladivostoku grozno in strašno. Hišne preiskave in zapiranja so brez konca. Mnogo vplivnih meščanov in bogatih trgovcev so odvedli v Mandžurijo ter jih obdolžili, da so skrivaj podpirali boljševike, ter da so osnovali zaroto proti ententi. Ruski del mesta je moral plačati vsled tajne ovadbe nekega japonskega častnika milijon rubljev kontribucije.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani

Išče se

raznašalca oz. raznašalko
za okraj Vič - Glince.

Zglasiti se je pri upravi »Napreja«.

Kavarna „UNIONE“

TRST

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.
Shajališče sodrugov vseh narodov.

F. Batjel - GORICA - Ljubljana -
Stalna ulica 2-4 Stari trg št. 28

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

Se s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Splošno kreditno društvo

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vrednostne listine (efekti), predjumi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.